

DET HÄR ÄR KULTURRÅDET

Det är av nationellt intresse att det finns ett vitalt kulturliv i hela landet. I ett demokratiskt samhälle är kulturen en mötesplats för samtal och en plats där spänningar mellan individer och grupper kan kanaliseras i skapande utbyte.

Kulturpolitiskt manifest presenterat av Kulturrådets styrelse 2008

Kulturrådet är en myndighet under Kulturdepartementet som genom att analysera kulturområdet och ge bidrag till kultur är med och förverkligar svensk kulturpolitik. Grunden för verksamheten är allas rätt till ett varierat kulturutbud av hög kvalitet.

Styrelse och generaldirektör

Kulturrådet leds av en styrelse som utses av regeringen och har fullt ansvar för verksamheten. Generaldirektören Kennet Johansson är chef för myndigheten och har ansvar för den löpande verksamheten. Cirka åttio personer arbetar på kansliet som ligger i Filmhuset på Gärdet i Stockholm.

De kulturpolitiska målen

Grunden för dagens kulturpolitik är de nationella kulturpolitiska målen som riksdagen beslutat om. Kulturpolitiken ska värna yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den. Den ska verka för att alla får möjlighet att delta i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande.

Kulturpolitiken ska främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar. Kulturpolitiken ska ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhället, bevara och bruka kulturarvet, främja bildningssträvanden och främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet.

Kulturpolitiken är sedan en tid i omvandling genom förslagen i Kulturutredningen, regeringens kulturproposition och riksdagens beslut.

STATENS KULTURRÅD

Box 27215, 102 53 Stockholm. Besök: Filmhuset, Borgvägen 1–5

Öppettider: måndag–fredag kl. 08.30–16.30

Telefon: 08-519 264 00, Fax: 08-519 264 99

E-post: kulturradet@kulturradet.se

www.kulturradet.se

PENGAR TILL KULTUR I HELA LANDET

En viktig del av Kulturrådets arbete är att fördela bidrag. Varje år fördelas ca 1,7 miljarder kronor. Kulturrådet ger ekonomiskt stöd till institutioner, organisationer och fria grupper. Besluten om stöd tas med hjälp av arbets- och referensgrupper. Sammanlagt 120 författare, konstnärer, musiker, lärare, forskare etc. bedömer ansökningarna.

Kulturrådet ansvarar för drygt fyrtio olika bidrag och ger stöd till allt från enskilda boktitlar och ungdomsprojekt på museum till danskompaniers gästspel utomlands. Av 6 500 ansökningar förra året fick ungefär 3 000 bidrag.

Bidragen ges inom många olika konstområden och till många olika organisationer; fria grupper, institutioner, projekt, föreningar, studieförbund etc. Kulturrådet ger huvudsakligen stöd till professionell verksamhet och ansvarar inte för bidrag till enskilda konstnärer eller författare. Bidrag till konstnärer ges bland annat av Konstnärsnämnden medan Sveriges författarfond ansvarar för stipendier till författare.

Samma rättigheter och möjligheter

Jämställdhetsperspektivet är viktigt för Kulturrådet och i hela kulturlivet. Vid fördelningen av bidrag ska Kulturrådet se till att kvinnor och män ges samma rättigheter och möjligheter att ta del av och bidra till ett rikt kulturutbud.

Tillgängligt kulturliv

Kulturrådet har ett ansvar för tillgängligheten till kultur för alla. I det ansvaret ingår att stödja, samordna och driva på kulturlivet att ta sitt ansvar för att uppnå målen med handikappolitiken. Fortfarande finns det åtskilligt mer att göra för att kulturlivet ska bli fullt tillgängligt.

KULTURRÅDETS BIDRAG

Kulturrådet ansvarar för drygt fyrtio olika bidrag. Totalt fördelar Kulturrådet 1,7 miljarder i bidrag till kultur i Sverige.

På Kulturrådets webbplats publiceras listor över vilka som fått stöd. Här kan du också läsa om hur man söker bidrag och se vilka som sitter i arbets- och referensgrupperna för de olika bidragen.

VAD KOSTAR KULTUREN OCH VAD GÖRS FÖR PENGARNA?

Kulturrådets arbete tar inte slut när pengarna väl är fördelade. Viktigt för en fungerande bidragsgivning, och för den svenska kulturpolitiken, är att besluten och dess resultat kartläggs och utvärderas.

Kulturrådet är statistikansvarig myndighet för kulturområdet och tar regelbundet fram statistik om teater och dans, musik, museer och utställningar, bibliotek, studieförbund samt om kultur- och medievanor hos befolkningen.

Statistiken ger kunskap om kulturutbudet och kulturpolitikens effekter och är viktig för att utvärdera om pengarna används rätt. På så vis kan Kulturrådet arbeta för att utveckla och stärka svensk kultur.

Hushållen störst finansiär av kulturen

Den offentliga sektorn gör årligen stora ekonomiska insatser på kulturområdet. Under 2007 var det nästan 22 miljarder kronor. Men hushållen är de största finansiärerna av kulturen. Hushållens utgifter för kultur är nästan 34 miljarder kronor, eller 8 400 kronor per hushåll. Vi köper böcker och skivor, går på bio, ser konserter och deltar i studiecirkel. Hushållen har under senare år börjat lägga allt mer pengar på digitala medier.

Den offentliga sektorn har över tid ökat sina insatser till kulturen, men kulturutgifterna utgör fortfarande en mycket liten del av de offentliga utgifterna. Statens kulturutgifter är knappt en procent av statsbudgeten och av det går de mesta pengarna till folkbildning.

De regionala institutionerna – regionteatrar, museer, bibliotek med flera – får cirka en fjärdedel av sina medel från Kulturrådet och lika mycket från kommunalt håll. Landstinget eller regionen står för mest pengar, cirka trettio procent. Resten är egna intäkter.

Svenskar läser flest böcker och går mest på bio

Svenskar läser flest böcker och går mest på bio i hela Europa. Det visar en stor europeisk undersökning om kulturvanor och attityder till kultur som gjordes 2007. Svenskar är också bäst i Europa på att själva skapa kultur, det vill säga dansa, måla, skriva, spela teater osv.

Bokläsning och föreningsmöten

Att läsa en bok, gå på biblioteket eller gå på bio är några av de vanligaste kulturaktiviteterna. Att gå på konsert är också populärt. Sex av tio personer i åldrarna 15–85 år gick på bio någon gång under 2008.

Unga, högtbildade, storstadsbor mest kulturaktiva

Kulturrådet ställde år 2008 frågor om kulturvanor i en riktäckande undersökning. Svaren bekräftar bilden av svenskar-
nas kulturvanor som framkommit i tidigare undersökningar. Kvinnor utnyttjar kulturutbudet mer än män; de unga är mer kulturaktiva än de äldre; storstäderna har större andel deltagare och utövare i kulturevenemang än resten av landet; och slutligen – personer med examen från högskola eller universi-

tet och hög lön är mer benägna att ta del av och själv utöva någon form av kultur än de med lägre utbildning och lägre lön.

Medelålders köper böcker, filmer, musik och spel

När det kommer till konsumtionsvanor, det vill säga hur ofta man köper böcker, filmer, musik eller spel visar sig lite andra tendenser. Det är 30–49-åringarna som är mest villiga att köpa något och inte de yngre.

Tillgång till kulturutbudet påverkar intresset

Förklaringen till varför storstadsborna är så kulturellt aktiva är förmodligen ganska enkel. Finns det ett brett och varierat utbud på rimligt avstånd från där man bor är chansen förstås större att man tar del av det.

Skolbibliotek 2008

I denna rapport redovisas delar av skolbibliotekens verksamhet såsom antalet skolbibliotek och skolans användning av folkbiblioteken.

Folkbibliotek 2008

I denna rapport redovisas delar av folkbibliotekens verksamhet såsom mediebestånd, utlån och besök.

Statliga kulturinsatser regionalt

Kulturrådet har i uppdrag av regeringen att regelbundet sammanställa uppgifter om hur och var i landet de statliga medlen och verksamheten på kulturområdet fördelas.

Kulturens finansiering 2007

Statens, landstingens/regionernas, kommunernas och de svenska hushållens kulturutgifter 1998–2007.

Nya kulturvanor

Rapporten Nya kulturvanor innehåller statistik om svenskar-
nas kulturvanor under 30 år 1976–2006.

EN FEMTEDEL AV BEFOLKNINGEN

Barn och unga utgör drygt en femtedel av befolkningen och utgångspunkten är att alla barn och unga ska få tillgång till kultur och möjligheter att skapa själva. Konst och kultur gör barn delaktiga i samhället och ger en förståelse för omvärlden.

Kulturrådets mål är att ha ett barnperspektiv i alla delar av verksamheten. Barnperspektivet ska finnas med i dialogen med de som söker bidrag, i framställningen av statistik och insamlandet av kunskap. Kulturrådet deltar i nätverk, seminarier och konferenser som rör barn- och ungdomskultur och stödjer forskning om barns och ungas kultur.

Statligt bidrag till mer kultur i skolan

Skolan är den miljö där alla barn, oavsett geografiska hinder eller föräldrarnas resurser, kan möta kultur i dess många former. Med bidraget Skapande skola kan professionella kulturaktörer och kulturpedagoger tillsammans med lärare ge elever möjligheter till personlig utveckling och inspiration och skapa nya former för lärande i skolan. Men framför allt handlar Skapande skola om elevernas växtkraft. Kulturupplevelser kan sätta ord på känslor och existentiella funderingar i en komplicerad värld. Men att möta kultur kan också innebära ren glädje och inspiration. Varje år fördelas ungefär 55 miljoner kronor till kulturinsatser i skolan.

Bokpresentationer, reportage, intervjuer och tävlingar

Kulturrådet ger varje år ut en barnboks-katalog där den nya barn- och ungdomslitteraturen lyfts fram. Syftet är att stimulera barn och unga till läsning men katalogen ska också fungera som en handledning för vuxna. Förutom uppgifter om utgivna böcker, både på svenska och andra språk, innehåller

katalogen artiklar, reportage, intervjuer och tävlingar. Barnboks-katalogen kan beställas gratis på Kulturrådets webbplats.

Nyhetsbrev för barn och unga

Kulturrådet ger ut ett digitalt nyhetsbrev om kultur för barn och unga. I nyhetsbrevet presenteras nyheter från Kulturrådet och allmänna kulturpolitiska nyheter från barnkulturfältet. Anmälan för att få det digitala nyhetsbrevet görs på Kulturrådets webbplats.

KULTUR ÖVER GRÄNSERNA

Internationella kontakter och samarbeten är en förutsättning för ett varierat kulturutbud. Kulturrådet arbetar både strategiskt och genom bidrag för att intensifiera det internationella samarbetet, såväl inom som utanför EU.

Fördelarna är flera – det ger kulturskapare och utövare i Sverige möjlighet att bli efterfrågade utomlands. Det ger dem möjlighet att fånga upp nya kulturella influenser genom att se och höra kulturutövare från andra länder. Och sist men inte minst ger det kulturintresserade människor möjlighet att möta konst och kultur från hela världen.

Som en del av det internationella arbetet bevakar och informerar Kulturrådet om EU:s politik och verksamhet inom kulturområdet.

Närvarande och efterfrågade i omvärlden

Målet med Kulturrådets internationella arbete är att konst- och kulturutövare i Sverige ska få möjlighet att presentera sin verksamhet, vara närvarande och efterfrågade i omvärlden samt ges möjlighet att ta del av internationella kulturmöten. Människor i Sverige ska också ha tillgång till en mångfald av konst och kultur från hela världen och den kulturella dimensionen ska stärkas i Sveriges utlandskontakter.

Totalt gav Kulturrådet nästan femtio miljoner kronor direkt till internationell och interkulturell verksamhet under 2008, varav åtta miljoner kronor till internationellt litteratursamarbete.

Svensk litteratur utomlands

Kulturrådet ger bidrag till litterära evenemang i utlandet och till översättning av svensk litteratur och dramatik. Genom Nordiska ministerrådets Konst- och kulturprogram finns det särskilda medel för översättning av nordisk litteratur inom Norden. Ca 180 titlar får bidrag från Kulturrådet varje år för översättning. Målet är att öka utgivningen av svensk kvalitetslitteratur i utlandet.

KULTURKONTAKT

Tillsammans med Riksantikvarieämbetet är Kulturrådet EU:s kontakt-kontor för kultur i Sverige. På www.kulturradet.se/kulturkontakt hittar du all aktuell information om EU:s ramprogram för kultur, EU:s kulturpolitik och andra EU-program av kulturellt intresse.

LITTERATURPRISET TILL ASTRID LINDGREN'S MINNE

Med uthållighet, mod och idérikeedom har Tamerinstitutet under två decennier stimulerat palestinska barns och ungdomars läslust och kreativitet. Under svåra förhållanden bedriver man ett läsfrämjande arbete av osedvanlig bredd och mångsidighet. I Astrid Lindgrens anda ser Tamerinstitutet ordets makt och bokens, berättelsens och fantasins kraft som viktiga nycklar till livsmod, självkänsla och tolerans.

Juryns motivering till Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne 2009

Kulturrådet administrerar Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne – världens största internationella barn- och ungdomslitteraturpris. Priset instiftades av regeringen 2002 för att hedra Astrid Lindgrens minne och för att öka intresset för barn- och ungdomslitteraturen i världen. Prissumman är fem miljoner svenska kronor.

Priset delas ut till författare, illustratörer, berättare och aktiva inom läsfrämjande arbete. Priset kan gå till en enda mottagare, eller delas ut till flera, oavsett språk eller nationalitet.

2009 gick priset till Tamerinstitutet, en oberoende organisation som bedriver läsfrämjande arbete för barn och ungdomar på Västbanken och i Gaza.

Tamerinstitutet grundades för att ge barn tillgång till böcker och alternativt lärande då barns och ungas skolgång, fritid och liv blivit lidande av oroligheterna i området. Tamerinstitutet delar också ut läspass där barnen får en stämpel för varje bok de läst.

TIDIGARE PRISTAGARE

2008 Sonya Hartnett – Australien

2007 Banco del Libro – Venezuela

2006 Katherine Paterson – USA

2005 Ryôji Arai – Japan/Philip Pullman – Storbritannien

2004 Lygia Bojunga – Brasilien

2003 Christine Nöstlinger – Österrike/Maurice Sendak – USA

BILDERNA

Gunilla Witt – Karins krig

Gunilla Witt Dans & Poesi var en av de 37 fria dansgrupper som fick produktionsbidrag 2009. Karins krig gjordes 2007 och var ett danssolo i samarbete mellan Gunilla Witt och Anna Westberg om diktaren Karin Boyes sista timmar i livet.

På bilden: Anna Westberg.

Foto: Kari Jantzen.

Fever Ray

Fever Ray fick i år bidrag från Kulturrådet för internationellt kulturutbyte för att kunna genomföra en omfattande turné i Europa och USA. Kulturrådet ger stöd till internationella kulturutbyten, exempelvis turnéer, gästspel och samproduktioner. Syftet är att professionella konst- och kulturutövare i Sverige ska få ökade möjligheter att synas internationellt.

Foto: Björn Bergenheim.

Christine Ödlund – The Beijing Smog, Tsinghua Universitet, Beijing

Christine Ödlund genomförde ett tre månader långt konst- och miljöprojekt i Beijing, 2008. Projektet ingick i Creating Spaces – Art Bridge between EU and China som fick EU-stöd för samarbete med tredje land där bland annat Helsingfors stad, Stockholms stad, Tallinn och Beijing samarbetade.

Foto: Christine Ödlund.

Klimatgreppet – en solskenshistoria

Kalmar läns museum var ett av de tjugofyra läns museer som fick verksamhetsbidrag från Kulturrådet 2009. Sammanlagt fick läns museerna ca 150 miljoner kronor i verksamhets- och utvecklingsbidrag. Utställningen är producerad av Teknikens Hus, Luleå.

Foto: Fredrik Broman.

Annika Svensson, Upmarket – Konsthantverksmarknad i Göteborg

Annika Svensson var en av de konsthantverkare som medverkade på Upmarket, en konsthantverksmarknad arrangerad av Konsthantverkscentrum i Göteborg. Konsthantverkscentrum är en av de elva centrumbildningar som fick stöd från Kulturrådet i år. Centrumbildningarna får bidrag från Kulturrådet för att skapa arbetstillfällen åt sina medlemmar och förmedla uppdrag till bland annat kulturarrangörer, skolor, näringsliv, och studieförbund.

Foto: Bibbi Forsman.

Tamerinstitutet

2009 gick Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne till Tamer Institute for Community Education (Tamerinstitutet), en oberoende organisation som bedriver läsfrämjande arbete för barn och ungdomar på Västbanken och i Gaza.

KULTURRÅDET